

Bruxelles, 31.1.2019.
COM(2019) 37 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Godišnje izvješće o provedbi instrumenata Europske unije za financiranje vanjskog djelovanja 2017.

{SWD(2019) 12 final}

GLOBALNE OBVEZE

Europska unija (EU) promiče zajednički pristup povezujući sve dostupne instrumente iz EU-a i njegovih država članica kako bi radila na stvaranju mirnijeg i prosperitetnijeg svijeta. Europa i svijet nastavili su se suočavati sa značajnim izazovima u 2017. Odgovor EU-a bio je sveobuhvatan, uz upotrebu cijelog spektra politika i alata, koji obuhvaćaju diplomatske, sigurnosne, financijske, trgovinske i razvojne aktivnosti te humanitarnu pomoć. Donesene mjere za odgovor na krizu uključivale su potporu svim postojećim velikim krizama u svijetu, uključujući aktivnosti u deset „najnemirnijih” zemalja¹.

EU kao jači globalni čimbenik

Tijekom 2017. počela je provedba globalne strategije EU-a za vanjsku i sigurnosnu politiku². U okviru te strategije utvrđeni su ključni interesi i načela za angažman EU-a te je iznesena vizija vjerodostojnijeg i odgovornijeg EU-a, spremnijeg reagirati na krizne situacije u svijetu.

EU je nastavio poduzimati mjere za smanjenje trenutačno visoke ranjivosti prouzročene humanitarnom krizom, sušom i nesigurnošću, financirajući operacije s više od 2,2 milijarde EUR u preko 90 zemalja izvan EU-a. EU i njegove države članice i dalje su najveći donatori humanitarne pomoći na svijetu.

EU i njegove države članice najveći su donatori službene razvojne pomoći (ODA) jer zajedno doniraju više od polovine njezina ukupnog iznosa. Samo Europska komisija isplatila je 2017. za službenu razvojnu pomoć više od 13,34 milijarde EUR.

Provedba globalne strategije EU-a u sigurnosti i obrani bila je brza i stvarna, uz rad na koordiniranom godišnjem preispitivanju u području obrane (CARD)³, uz uspostavu službe za vojno planiranje i provođenje (MPCC)⁴, uz provedbu europskog akcijskog plana obrane i zajedničke izjave EU-a i NATO-a te sporazum o stalnoj strukturiranoj suradnji (PESCO)⁵.

Globalnom strategijom EU-a priznaje se važnost međunarodnog sustava koji se temelji na multilateralizmu. EU i Ujedinjeni narodi (UN) neizostavni su partneri za ostvarenje mira i sigurnosti. Cilj prijelomnog trilateralnog zajedničkog rada Afričke unije (AU), EU-a i UN-a na Libiji i migracijama jest otvoriti put poboljšanoj suradnji na širem programu za mir i sigurnost. Potpora pružena zajedničkim snagama skupine G5 Sahel isto tako pokazuje važnost ulaganja u globalno-regionalna partnerstva za sigurnost.

Europski konsenzus o razvoju kojim se provodi Program održivog razvoja do 2030.

Novi Europski konsenzus o razvoju⁶ potpisalo je malteško predsjedništvo u zajedničkoj izjavi u lipnju 2017. u ime Vijeća i država članica, Parlamenta, Komisije te visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku. Novi Konsenzus predstavlja odgovor EU-a na globalne trendove i

¹ Indeks globalnog mira 2017., Institut za ekonomiju i mir

² <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

³ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/36453/coordinated-annual-review-defence-card_en

⁴ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/27763/military-planning-and-conduct-capability-mpcc_en

⁵ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/34226/permanent-structured-cooperation-pesco-factsheet_en

⁶ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/european-development-policy/european-consensus-development_en

izazove u međunarodnoj suradnji i razvoju, a njime se usklađuju vanjsko djelovanje EU-a i UN-ov Program održivog razvoja do 2030. te njegovi ciljevi održivog razvoja (SDG-ovi).

Konsenzus je oblikovan prema okviru „5 P-ova”, koji su okosnice Programa razvoja do 2030. (ljudi, planet, blagostanje, mir i partnerstvo), a u njemu se predlaže uravnoteženi i integrirani pristup gospodarskim, socijalnim i ekološkim dimenzijama održivog razvoja.

Plan za vanjska ulaganja

Provedba ambicioznog plana za vanjska ulaganja EU-a (EIP)⁷ počela je 2017. nakon stupanja na snagu Uredbe o Europskom fondu za održivi razvoj (EFOR) u rujnu. Uz doprinos od 4,1 milijardu eura (2,6 milijardi EUR za spajanje i 1,5 milijardi EUR za jamstva), cilj je njime mobilizirati ukupna ulaganja u Afriku i susjedstvo EU-a u iznosu od 44 milijarde EUR u pet „investicijskih područja” koja obuhvaćaju: održivu energiju i povezivost; financiranje mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (MMSP-ova); održivu poljoprivredu, ruralne poduzetnike i agroindustriju; održive gradove i digitalizaciju za razvoj.

Donošenje EIP-a predstavlja ključan trenutak za vanjsko djelovanje EU-a jer se njime potiče sudjelovanje privatnog sektora kako bi se ostvarili rezultati u kontekstu širih globalnih ciljeva politike.

Bolja suradnja s državama članicama EU-a

Europskim konsenzusom o razvoju zajedničko se programiranje stavlja u središte nastojanja EU-a da ostvari bolju suradnju s državama članicama u provedbi Programa razvoja do 2030. Povezivanjem resursa i kapaciteta zajedničko programiranje povećava kolektivni učinak i vidljivost europske suradnje na razvoju i vanjskog djelovanja.

Neovisnom evaluacijom postupaka zajedničkog programiranja EU-a⁸ u svibnju 2017. zaključilo se da je njihovom provedbom povećana koordinacija između EU-a, država članica i drugih razvojnih partnera te ojačan glas i utjecaj EU-a i država članica na razini zemalja.

Na kraju 2017. postojala su 23 dokumenta zajedničkog programiranja, a od toga je sedam dovršeno tijekom godine. Postupak zajedničkog programiranja bio je u tijeku u još 36 partnerskih zemalja.

Usklađenost politika radi razvoja

Usklađenost politika radi razvoja (PCD) od EU-a zahtijeva da uzme u obzir ciljeve razvojne suradnje pri provedbi politika koje bi mogle utjecati na zemlje u razvoju.

Komisija je 2017. nastavila promicati PCD, što uključuje i njegovu ugradnju u Europski konsenzus o razvoju, te je istaknula njegov važan doprinos ostvarenju SDG-ova.

⁷ https://ec.europa.eu/europeaid/eu-external-investment-plan-factsheet_en

⁸ https://ec.europa.eu/europeaid/evaluation-eu-joint-programming-process-development-cooperation-2011-2015_en

GLOBALNI DOSEG

Afrika

Godina 2017. bila je važna za strateško partnerstvo s Afrikom. U svibnju je donesena Zajednička komunikacija za novi poticaj partnerstvu Afrike i EU-a⁹, nakon čega je u studenome u Abidjanu održan 5. sastanak na vrhu Afričke unije i EU-a. Počele su pripreme za nove odnose sa zemljama iz grupe afričkih, karipskih i pacifičkih zemalja (AKP) kako bi se ostvarilo moderno, političko i ciljano partnerstvo među jednakima nakon sporazuma iz Cotonoua.

Tijekom 2017. odobreno je 40 novih programa u tri regije koje obuhvaća Krizni uzajamni fond Europske unije za stabilnost i rješavanje glavnih uzroka nezakonite migracije i raseljavanja u Africi (EUTF za Afriku).

Regija proširenja

Ključni politički događaj 2017. bio je govor o stanju Unije predsjednika Junckera¹⁰, kojim je ponovno potvrđena i ojačana nedvosmislena potpora EU-a perspektivi proširenja za zapadni Balkan.

Europsko susjedstvo

EU je 2017. nastavila uvoditi svoju izmijenjenu europsku politiku susjedstva (EPS) kako bi ostvarila zajedničke ciljeve stabilizacije zemalja u susjedstvu i razvoja prilagođenijih partnerstava. Izmijenjeni programi pridruživanja sklopljeni su s Gruzijom i Moldovom, a na snagu je stupio sporazum o pridruživanju s Ukrajinom, uključujući detaljno i sveobuhvatno područje slobodne trgovine. Sklopljen je i potpisan Sveobuhvatni i pojačani sporazum o partnerstvu s Armenijom. Na sastanku na vrhu istočnog partnerstva u studenome dogovorene su smjernice za buduću regionalnu suradnju na temelju „20 rezultata za 2020.“¹¹.

Nastavlja se potpora iz programa EU-a gospodarskom, socijalnom, kulturnom i političkom razvoju zemalja u južnom susjedstvu, uključujući zemlje koje su prihvatile izbjeglice iz Sirije.

Dogovoreni su prioriteti partnerstva za razdoblje 2017.–2020. s Alžirom i Egiptom, a napredak je postignut u utvrđivanju sličnih zajedničkih prioriteta s Armenijom, Tunisom, Palestinom, Azerbajdžanom i Bjelarusom.

Zajednička komunikacija o razvoju u susjedstvu i provedbi revizije EPS-a¹² donesena je u svibnju 2017.

Azija, središnja Azija i Pacifik

Na 19. sastanku na vrhu EU-a i Kine u lipnju 2017. te na sastanku na vrhu EU-a i Indije u listopadu pokazana je zajednička predanost rješavanju globalnih i regionalnih problema, kao što su klimatske promjene i sigurnosne prijetnje. Tijekom 2017. EU je potpisao političke sporazume s Australijom i Novim Zelandom o područjima suradnje širokog opsega.

EU je bio intenzivno uključen u rješavanje izbjegličke krize Rohingya u Bangladešu i Mjanmaru te je pojačao svoje humanitarne napore suorganizacijom donatorske konferencije UN-a u listopadu i obećanjem najveće donacije.

⁹ JOIN(2017) 17 final, 4.5.2017.

¹⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_hr.htm

¹¹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20_deliverables_for_2020.pdf

¹² JOIN(2017) 18 final, 18.5.2017.

Latinska Amerika i Karibi

U 2017. ostvaren je napredak u pregovorima s južnoameričkim trgovinskim blokom MERCOSUR o biregionalnom sporazumu o pridruživanju te privremena primjena sporazuma o političkom dijalogu i suradnji s Kubom u studenome. Početkom godine na snagu je stupio višestrani trgovinski sporazum s Ekvadorom.

EU je 2017. nastojao pomaknuti žarište suradnje s Latinskom Amerikom i Karibima na raznovrsniji model, u kojem se važnija uloga daje ulaganjima, istraživanjima i inovacijama te obrazovanju i digitalnom programu.

LJUDI

Ljudski razvoj

U središtu razvojne politike EU-a nalaze se iskorjenjivanje siromaštva (SDG 1), borba protiv nejednakosti i diskriminacije (SDG 10) te načelo da se nikoga ne zapostavlja.

Doprinosima globalnim inicijativama, kao što su Globalni fond za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije (GFATM), Globalni savez za cjepiva (GAVI), Globalno partnerstvo za obrazovanje (GPE) i Obrazovanje ne može čekati, osigurana je značajna uloga EU-a u oblikovanju programa međunarodne politike u području zdravstva (SDG 3) i obrazovanja (SDG 4). Zahvaljujući tim inicijativama 11 milijuna ljudi dobilo je pomoć u obliku spasonosnog liječenja HIV-a, 17,4 milijuna slučajeva liječeno je od tuberkuloze, a 795 milijuna mreža za krevet podijeljeno je radi sprečavanja malarije. Zahvaljujući potpori EU-a GPE-u u osnovnim je školama u partnerskim zemljama 2015. bilo 72 milijuna djece više nego 2002.

Provedbom programa Erasmus+ EU je pomogao partnerskim zemljama da poboljšaju zapošljivost pojedinaca. Više od 40 500 pojedinačnih stipendija za mobilnost dodijeljeno je studentima i osoblju u 2017., od čega je više od pola korist donijelo zemljama u susjedstvu i zemljama proširenja. Osim toga, oko 350 međunarodnih sudjelovanja u suradničkim projektima programa Obzor 2020. dobilo je financijsku potporu EU-a u iznosu od oko 40 milijuna EUR.

Naglasak je ponovno stavljen na kulturnu dimenziju razvoja i međunarodne suradnje nakon donošenja zaključaka Vijeća u svibnju 2017. o „Strateškom pristupu EU-a međunarodnim kulturnim odnosima”¹³.

Ravnopravnost spolova i jačanje položaja žena

EU i njegove države članice i dalje su globalni predvodnici u promicanju ravnopravnosti spolova i jačanju položaja žena i djevojčica (SDG 5). Prvo izvješće o provedbi Akcijskog plana EU-a za ravnopravnost spolova 2016.–2020.¹⁴ objavljeno je 2017.¹⁵

¹³ Zajednička komunikacija „Ususret strategiji EU-a za međunarodne kulturne odnose”, JOIN(2016) 29 final, 8.6.2016.; Zaključci Vijeća 9635/17.

Komisija pomno prati postignuća u rodnoj jednakosti i borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja u regiji proširenja. Ova pitanja rješavaju se i tijekom pristupnih pregovora i procesa stabilizacije i pridruživanja, o čemu je podneseno izvješće u paketu za proširenje 2017.¹⁶

U središtu pažnje: rodno uvjetovano nasilje

Inicijativa „Spotlight”¹⁷, novo partnerstvo EU-a i UN-a za iskorjenjivanje svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama, pokrenuta je 2017. Inicijativu financira EU iznosom od 500 milijuna EUR, a njezin je cilj ostvariti korjenite promjene na regionalnoj razini, s pojačanim mjerama u Aziji, na Pacifiku, u Africi (osobito supsaharska Afrika), Latinskoj Americi i na Karibima.

Migracije, prisilno raseljavanje i azil

Migracije i mobilnost ostale su pri vrhu programa EU-a, dok se fokus pomaknuo na središnju sredozemnu rutu kao glavni izazov, a Libija je ostala glavna zemlja odlaska prema EU-u. Instrumentom za izbjeglice u Turskoj nastavile su se ispunjavati potrebe izbjeglica i prihvatnih zajednica u toj zemlji, uz izdvajanja Komisije u iznosu od tri milijarde EUR u 2017.

Na zapadnom Balkanu EU ima vodeću ulogu u povezivanju reakcija na probleme povezane s izbjeglicama i migracijama.

Upravljanje mješovitim migracijama u Libiji

Komisija je 2017. brzo odgovorila na preporuke iz zajedničke komunikacije „Središnja sredozemna ruta – upravljanje tokovima, spašavanje života”¹⁸, koja je objavljena u siječnju. Program u vrijednosti od 90 milijuna eura nastao je brzo kako bi se pružila zaštita i pomoć potrebna ljudima u Libiji te potpora stabilizaciji zajednica domaćina.

Sigurnost opskrbe hranom i ishrane

Globalna glad te nesigurnost opskrbe hranom i ishrane bile su u porastu 2017., a od gladi je patilo dodatnih 38 milijuna ljudi. U „Globalnom izvješću o prehrambenim krizama”¹⁹ iz ožujka navodi se podatak o 108 milijuna ljudi koji se nalaze u prehrambenoj krizi te nekoliko žarišta kojima prijete glad.

Kao doprinos SDG-u 2 napori EU-a doveli su do ciljane tematske i bilateralne potpore, osobito za rješavanje nestabilnosti i kriznih situacija u nizu zemalja, iznosom od 140 milijuna eura u sinergiji s 750 milijuna EUR kao pomoć u sprečavanju gladi u četirima zemljama za koje se smatra da su izložene riziku: Somaliji, Južnom Sudanu, Jemenu i Nigeriji.

¹⁴ Joint SWD(2015)182 final, 21.9.2015. „Rodna jednakost i jačanje položaja žena: vanjskim odnosima EU-a u razdoblju 2016.–2020. do preobrazbe života djevojčica i žena”, nakon čega su uslijedili Zaključci Vijeća 13201/15, 26.10.2015.

¹⁵ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2017/EN/SWD-2017-288-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3342_hr.htm

¹⁷ https://ec.europa.eu/europeaid/sectors/human-rights-and-democratic-governance/gender-equality/spotlight-initiative_en

¹⁸ JOIN(2017) 4 final, 25.1.2017.

¹⁹ https://ec.europa.eu/europeaid/global-report-food-crises-2017_en

PLANET

Klimatske promjene

Klimatske promjene (SDG 13) i dalje su glavna prijetnja koja pogađa globalni održivi razvoj. Karipsku regiju pogodilo je 2017. nekoliko snažnih uragana koji su pokazali učinak češćih ekstremnih vremenskih uvjeta. EU podupire inicijativu globalnog okvira za smanjenje rizika od katastrofa, zahvaljujući kojoj su obavljene procjene potreba nakon katastrofe (PDNA-ovi) te je pružena brza potpora Karibima nakon što su ih pogodili uragani.

Prilagodba klimatskim promjenama najvažniji je prioritet većine zemalja u razvoju, osobito malih otočnih država u razvoju (SIDS) i najmanje razvijenih zemalja (LDC-ovi), a EU se vodećom inicijativom Globalni savez za borbu protiv klimatskih promjena (GCCA+) nastavio usmjeravati na te zemlje kao prioritetne korisnike.

EU se sa zemljama G20 uključio i u potporu provedbi nacionalno utvrđenih doprinosa iznesenih na sastanku na vrhu COP 21.

Okoliš i održivo upravljanje prirodnim resursima

Prirodni kapital, uključujući produktivna zemljišta, vodne resurse, šume, riblje stokove i biološku raznolikost čine okosnicu gospodarstava mnogih partnerskih zemalja i iznimno su važni izvori zarade. Zaštita i održivo upravljanje prirodnim kapitalom ključni su za ostvarivanje Programa razvoja do 2030. (uključujući SDG-ove 6, 12, 14 i 15).

EU se snažno uključio u prosincu na 3. zasjedanju Skupštine UN-a za okoliš u Nairobiju u okviru teme „Prema planetu bez onečišćenja”. EU je i aktivno štitio oceane sudjelovanjem na Konferenciji UN-a o oceanima u lipnju 2017. u New Yorku za provedbu SDG-a 14 te u organizaciji konferencije „Naši oceani” u Valletti u listopadu.

S obzirom na to da život 1,6 milijardi ljudi ovisi o šumama, EU je aktivan u upravljanju održivim šumama. Napredovala je provedba akcijskog plana EU-a o provedbi zakona, upravljanju i trgovini u području šuma (FLEGT)²⁰. Dobrovoljni sporazumi o partnerstvu (VPA) zaključeni su s Hondurasom i Gvajanom. Isto tako, EU je 2017. uspješno predvodio poticanje partnerstva za šume u porječju Konga.

Okoliš i prirodni resursi u susjedstvu

Okoliš i održivo upravljanje prirodnim resursima prioritet je u južnom i istočnom susjedstvu. Pružanjem potpore inicijativama za upravljanje vodnim resursima, sprečavanje onečišćenja i prekograničnu suradnju, djelovanje EU-a preusmjerilo se prema uspostavi kružnih gospodarstava s niskim udjelom ugljika i učinkovitim iskorištavanjem resursa.

Održiva energija

U radnom dokumentu službi Komisije o „Jačanju razvoja”²¹, objavljenom u prosincu 2017., pokazalo se na koji način suradnja u području održive energije pridonosi provedbi Europskog konsenzusa o razvoju. EU je 2017. pokrenuo aktivnosti u okviru djelovanja „Dati energiju Africi”²².

²⁰ <http://www.euflegt.efi.int/flegt-action-plan>

²¹ SWD(2017) 482 final, 15.12.2017.

²² https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/factsheet-5-energise-africa_en.pdf

Projektom EU4Energy pružena je potpora reformama u energetskom sektoru u istočnom susjedstvu. Na sastanku na vrhu zapadnog Balkana u Trstu u srpnju 2017. odobren je paket o povezivosti s bespovratnim sredstvima EU-a u iznosu od 194 milijuna eura, kojima se potiču ulaganja u iznosu od 500 milijuna EUR za regionalne projekte čiji je cilj poboljšati prometne i energetske veze.

Obnovljiva energija u Africi

Krajem 2017. Zambija, Benin, Côte d'Ivoire i Nigerija dodijelili su ukupno 85 milijuna EUR inicijativi za financiranje elektrifikacije (ElectriFI) za projekte kojima se omogućuje spajanje novih 452 000 kućanstava na električnu mrežu, proizvodnja dodatnih 88 MW nove obnovljive energije i smanjenje emisija za približno 200 000 tona ekvivalenta CO₂ godišnje.

BLAGOSTANJE

Suradnja s privatnim sektorom

EU je uveo novi pristup uključivanja privatnog sektora²³ kako bi se 2017. ostvario održiv i uključiv razvoj. Konceptom platforme Održivog poslovanja za Afriku (SB4A), povezanim s EIP-om, može se stvoriti forum na kojem privatni sektor može utvrditi ograničenja ulaganja (doprinosi SDG-u 8).

Na temelju deset godina intervencija EU je u studenom 2017. donio novu strategiju pomoći za trgovinu, „Postizanje prosperiteta trgovinom i ulaganjima”²⁴. Njome se naglasak stavlja na potporu partnerskim zemljama i njihovim industrijama radi prijelaza na proizvode i usluge s većom dodanom vrijednošću i iskorištavanja potencijala intraregionalne trgovine, kao i trgovine s EU-om.

Poljoprivredni rast

Dvije trećine siromašnih u svijetu ovisi o poljoprivredi, a mnoge zemlje u razvoju uvelike ovise o trgovini samo nekoliciinom proizvoda.

EU podupire aktivnosti upravljanja zemljištem u oko 40 zemalja s ukupnim proračunom od gotovo 240 milijuna EUR. Aktivnostima financiranim sredstvima EU-a u Peruu i Hondurasu štite se zemljišna prava autohtonih naroda i osigurava njihova osnovna imovina (doprinosi SDG-u 2).

Inicijativom AgriFI potiče se uzgoj mahuna

U okviru inicijative za financiranje poljoprivrede (AgriFI)²⁵ 2017. pokrenuto je nekoliko programa, uključujući analizu vrijednosnog lanca u sektoru mahuna u Keniji, koja je pokazala da se ulaganjem povećala zarada oko 52 000 malih poljoprivrednika.

Infrastrukture, gradovi i digitalizacija

Prema Programu razvoja do 2030. za napredak je potrebno izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju te poticati inovacije (SDG 9).

EU je pomogao uskladiti program zajedničke infrastrukture Afrike i EU-a te je sudjelovao u Odboru programa za prometnu politiku Afrike pružajući potporu politici i strategiji za afričke vlade i regionalne gospodarske zajednice.

²³ https://ec.europa.eu/europeaid/sectors/economic-growth/private-sector-development/funding_en

²⁴ COM(2017) 667 final, 13.11.2017.

²⁵ <https://www.edfi.eu/facility/agrifi/>

Brza urbanizacija, naročito u Aziji i Africi, dovodi do velikih razvojnih izazova. Program međunarodne urbane suradnje (IUC)²⁶ nastao je 2017., a njime se razmjenjuju najbolje urbane prakse između gradova EU-a i gradova u strateškim partnerskim zemljama, kao što su Indija i Kina, te uključivanje posebnog investicijskog područja za „održive gradove” (SDG 11) u EIP.

Sporazum gradonačelnika EU-a u istočnom susjedstvu

Inicijativom EU-a Sporazum gradonačelnika (CoM) podupiru se općine u Armeniji, Azerbajdžanu, Bjelarusu, Gruziji, Moldovi i Ukrajini za provedbu obveza u području energije i klime. EU pridonosi njihovu cilju smanjenja emisija CO₂ za 30 % do 2030. dodjelom ciljanih bespovratnih sredstava projektima. Više od 300 općina u regiji istočnog partnerstva uključilo se u CoM.

Operacionalizacija digitalnih aktivnosti, predviđena u radnom dokumentu službi Komisije o pristupu „Digital4Development”²⁷ za 2017., uključivala je projekte za infrastrukturu optičkih vlakana, poboljšanje sigurnosti i otpornosti ključne informacijske infrastrukture i mreža te poticanje univerzalno dostupne i pristupačne širokopojasne mreže u Africi.

MIR

Demokracija, ljudska prava, dobro upravljanje

EU je ponovno potvrdio svoju bezuvjetnu potporu demokraciji, ljudskim pravima i dobrom upravljanju diljem svijeta (SDG 16), potvrđujući i svoju središnju globalnu ulogu provedbom namjenskog Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR).

Tijekom 2017. nastavila se provedba akcijskih planova za demokraciju i ljudska prava, dok je prvo izvješće o provedbi objavljeno u lipnju 2017²⁸. Potpora delegacijama EU-a pružena je kroz dva instrumenta: Supporting Democracy i Media4Democracy, čiji je cilj izgraditi kapacitet u području potpore demokraciji odnosno slobodi izražavanja. Globalna kampanja EU4Democracy provedena je u rujnu.

Temeljna pitanja prije svega za proširenje

Pristup „najprije osnovno” i dalje je jedno od načela politike proširenja – njime se osigurava da zemlje daju prednost reformama u područjima kao što su vladavina prava i temeljna prava, demokratske institucije i reforma javne uprave u ranoj fazi procesa pristupanja.

Revidirane smjernice o promicanju i zaštiti prava djeteta²⁹ donesene su u ožujku, a njima se utvrđuje sveobuhvatna strategija EU-a i ciljevi kojima se osigurava potpora politika i aktivnosti EU-a jačanju sustava partnerskih zemalja, uključujući zaštitu djece.

Podrška reformi pravosuđa u Tunisu

EU je 2017. obnovio svoju potporu pravosudnom sektoru u Tunisu donošenjem treće faze programa *Programme d'Appui à la Réforme de la Justice III* (70 milijuna EUR) u suradnji s Vijećem Europe. Programom će se ojačati neovisnost i nepristranost sudstva uz širenje pristupa građana pravosuđu.

²⁶ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/international/pdf/iuc_leaflet_en.pdf

²⁷ SWD(2017) 157 final, 2.5.2017.

²⁸ SWD(2017) 254 final, 27.6.2017.

²⁹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eu_guidelines_rights_of_child_2017.pdf

Otpornost i ranjivost

Zajednička komunikacija o strateškom pristupu otpornosti iz 2017.³⁰ omogućila je EU-u da donese proširenu višesektorsku obvezu o otpornosti. Pilot-postupkom u šest zemalja (Čad, Irak, Mjanmar, Nigerija, Sudan, Uganda) testirala se šira povezanost humanitarnosti, razvoja i mira.

Rad na otpornosti i rješavanju pitanja nestabilnosti tijekom 2017. usmjerio se na četiri područja: jačanje okvira otpornosti; razvoj integriranog pristupa vanjskim sukobima i krizama izgrađenog na postojećem sveobuhvatnom pristupu; jačanje važnosti otpornosti u sukobima i krizama i potpora međunarodnom dijalogu za izgradnju mira i država (IDPS) pod vodstvom samih nestabilnih zemalja.

Sigurnost

Ključna uloga EU-a u području sigurnosti još se jednom pokazala 2017. Izmjena Uredbe o instrumentu za doprinos stabilnosti i miru (IcSP), Izgradnja kapaciteta kao potpora sigurnosti i razvoju (CBSD)³¹, stupila je na snagu u prosincu 2017. Ta velika promjena politike omogućuje EU-u da surađuje s vojnim akterima radi postizanja razvojnih ciljeva u jasno utvrđenim okolnostima.

IcSP je pridonio popratnim mirnim političkim tranzicijama, primjerice u Keniji i Gambiji, te stalnoj potpori mirovnom procesu u Kolumbiji, kao i dijalogu između Kosova i Srbije, inicijativama posredovanja u regiji delte Nigera u Nigeriji, između zajednica Teboua i Touarega u Nigeru te između Gvatemale i Belizea. Novim aktivnostima u Afganistanu, Bosni i Hercegovini, na Kosovu³², u Libiji, Nigeru i Somaliji izravno je nadopunjen rad misija zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP).

U kombinaciji s programima koji su tijekom u Srednjoafričkoj Republici, Gruziji, Maliju i Ukrajini IcSP-om je izravno nadopunjeno 12 od 16 aktualnih misija ZSOP-a.

Misije ZSOP-a u svijetu

Među 16 misija i operacija ZSOP-a tri su izvršne vojne operacije (operacija SOPHIA, operacija ATALANTA i operacija EUFOR ALTHEA) i tri neizvršne misije za vojno osposobljavanje (Misije EU-a za osposobljavanje u Srednjoafričkoj Republici, Maliju i Somaliji). U tijeku su i jedna izvršna civilna misija (Misija EU-a za uspostavu vladavine prava (EULEX) na Kosovu), jedna civilna promatračka misija (Promatračka misija EU-a (EUMM) u Gruziji), misija mjere za izgradnju povjerenja (CBM) (Misija Europske unije za pomoć integriranom upravljanju granicama (EUBAM) u Rafahu), četiri misije za izgradnju sposobnosti pod nazivom Policijska misija EU-a za palestinska područja (EUPOL COPPS), Misije za izgradnju kapaciteta (CAP-ovi) u Somaliji, Maliju i Nigeru te dvije savjetodavne misije (EUAM u Ukrajini i EUAM u Iraku).

Zaključcima Vijeća o vanjskom djelovanju EU-a u borbi protiv terorizma, donesenima u lipnju 2017.³³, dodatno se jača mreža stručnjaka za borbu protiv terorizma u delegacijama EU-a i postiže veća usklađenost unutarnjih i vanjskih aktivnosti u sigurnosti jačanjem uloge agencija za pravosuđe i unutarnje poslove u pogledu trećih zemalja.

³⁰ JOIN(2017) 21 final, 7.6.2017.

³¹ Uredba (EU) 2017/2306 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017.

³² Ovim nazivom ne dovodi se u pitanje status te je on u skladu s rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju neovisnosti Kosova.

³³ <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2017/06/19/conclusions-counterterrorism/>

Kada je riječ o suradnji EU-a i NATO-a, započela je provedba prvog zajedničkog skupa prijedloga (42 aktivnosti) dogovorenog u okviru Zajedničke izjave iz srpnja 2016. U prosincu 2017. na dva sastanka Vijeća podržan je zajednički skup novih prijedloga, koji se sastoji od 32 dodatne aktivnosti i proširuje suradnju na ključna područja, kao što su borba protiv terorizma, žene, mir i sigurnost te vojna mobilnost.

Stabilnost

EU podupire aktivnosti stabilizacije u Libiji s fokusom na saniranje ključne infrastrukture, humanitarno razminiranje i izgradnju nacionalnog konsenzusa osiguravanjem podrške posredovanju.

Dokument „Elementi strategije EU-a za Siriju: jačanje napora za izgradnju mira”³⁴ donesen je u ožujku 2017., čime su postavljeni ključni ciljevi aktivnosti EU-a koje bi doprinijele završetku rata i promicale stvarnu političku tranziciju.

Nuklearna sigurnost

Svojim višedimenzionalnim pristupom rješavanju nuklearne sigurnosti, zdravlja, okoliša i povezanih problema, program Instrumenta za nuklearnu sigurnost (INSC) pridonosi mnogim ključnim područjima Europskog konsenzusa o razvoju, uključujući ključne prioritetne aktivnosti u Ukrajini, središnjoj Aziji i Iranu.

Mir i blagostanje u Iranu

INSC je imao važnu ulogu u provedbi diplomatskog sporazuma s Iranom, Zajedničkog sveobuhvatnog akcijskog plana (ZSAP), koji predstavlja prekretnicu za međunarodno neširenje oružja i snažan doprinos miru u regiji. Prvi projekt za potporu iranskom regulatornom tijelu za nuklearnu energiju pokrenut je u srpnju 2017.

PARTNERSTVA

Suradnja s civilnim društvom, donatorskom zajednicom i međunarodnim organizacijama

Jačanje sredstava provedbe i revitalizacija globalnog partnerstva za održiv razvoj (SDG 17) središnji je element potreban za uspjeh Programa razvoja do 2030.

EU i UN neizostavni su partneri za ostvarenje mira i sigurnosti. EU je 2017. nastavio sudjelovati u procesima UN-a povezanim s razvojem, uključujući Politički forum na visokoj razini i Forum za financiranje razvoja.

EU je dodatno ojačao suradnju s organizacijama civilnog društva (OCD-ovi). Provedena su 23 okvirna sporazuma o partnerstvu s platformama civilnog društva. Izvešće o suradnji EU-a s civilnim društvom³⁵ objavljeno je 2017.

Nekoliko dijaloga o politici razvoja održano je 2017. s donatorima izvan EU-a, uključujući Australiju, Kanadu, Japan, Republiku Koreju i SAD.

Instrumentom za partnerstvo (PI) nastavila se 2017. oblikovati i provoditi vanjska dimenzija unutarnjih politika, međusobno povezujući različita područja politike. Aktivnosti obuhvaćaju globalne

³⁴ JOIN(2017) 11 final, 14.3.2017.

³⁵ <https://europa.eu/capacity4dev/policy-forum-development/documents/eu-cso-report-1>

izazove poput klimatskih promjena i zaštite okoliša (kao što je čista energija); međunarodnu dimenziju strategije Europa 2020.³⁶; unapređenje pristupa tržištima i jačanje trgovine, ulaganja i poslovnih prilika za tvrtke iz EU-a (s posebnim naglaskom na MSP-ove) te javnu diplomaciju.

Tijekom 2017. Komisija je nastavila blisku suradnju s međunarodnim partnerima kao što su G7, G20, Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond.

ODGOVORNOST i REZULTATI

Putem Okvira za rezultate međunarodne suradnje i razvoja Europska komisija nadzire rezultate aktivnosti financiranih sredstvima EU-a s partnerima diljem svijeta i izvještuje o njima.

Projekti i programi financirani sredstvima EU-a koji su završili u razdoblju od sredine 2016. do sredine 2017. pridonijeli su sljedećim odabranim rezultatima:

LJUDI

Korist od **programa povezanih s prehranom** ostvarilo je 1 492 000 žena reproduktivne dobi i djece mlađe od pet godina.

U **osnovne škole** upisalo se 12 437 000 djece, a 3 377 000 djece upisalo se u **srednje škole**.

Prisutnost stručnog zdravstvenog osoblja osigurana je za 3 096 000 porođaja, čime je **smanjena smrtnost roditelja**.

Podijeljeno je 136 000 000 mreža za krevet tretiranih insekticidom, čime se **sprječilo širenje malarije**³⁷.

PLANET

Upravljalo se sa 16 140 000 hektara zaštićenih područja, čime je **osigurana biološka raznolikost** i očuvanje prirodne baštine.

Omogućen je pristup **uslugama održive energije** iza 3 438 000 ljudi.

BLAGOSTANJE

Posjedovanje zemljišta osigurano je za 757 000 ljudi, čime su povećali svoju imovinu kako bi ostvarili **održivu zaradu od poljoprivrede**.

Pristup **cestama za sva godišnja doba** dobilo je 1 844 000 ljudi.

Korist od strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ili programa za razvoj vještina ostvarilo je 166 000 ljudi, čime se poboljšala **zapošljivost**.

MIR

Izravnu korist od **pravne pomoći** ostvarilo je 309 000 ljudi, čime je osigurana jednakost pred zakonom.

³⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_hr

³⁷ Kontinuirana potpora EU-a Globalnom fondu za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije pridonijela je tom rezultatu.

Izravnu korist od programa za potporu **civilnoj izgradnji mira nakon sukoba i sprečavanju sukoba** ostvarilo je 1 420 000 ljudi.